

ترجمه و شرح
منازل السائرین
خواجہ عبداللہ انصاری

استاد اسماعیل منصوری لاریجانی

www.ketab.ir

بیت

منصوری لاریجانی، اسماعیل، ۱۳۳۷ -

ترجمه و شرح منازل السائرین خواجه عبداللّه انصاری / اسماعیل منصوری لاریجانی - قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۴۰۰.
[۶۶۴] ص. - (مؤسسه بوستان کتاب؛ ۲۸۵۰) (فلسفه و عرفان)

ISBN 978-964-09-2189-0

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتاب حاضر ترجمه و شرحی بر کتاب «منازل السائرین» اثر عبداللّه بن محمد انصاری است.

کتاب نام: ص. [۶۶۱] - ۶۶۳؛ هم چنین به صورت زیرنویس.

۱. انصاری، عبداللّه بن محمد، ۴۸۱-۳۹۶ ق. منازل السائرین - نقد و تفسیر. ۲. عرفان - متون قدیمی تا قرن ۱۴.

۳. تصوف - متون قدیمی - تا قرن ۱۴. الف. انصاری، عبداللّه بن محمد، ۴۸۱-۳۹۶ ق. منازل السائرین - شرح. ب. دفتر

تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم. مؤسسه بوستان کتاب. ج. عنوان.

۲۹۷ / ۸۴

BP ۲۸۲ / ۶

شماره کتاب شناسی ملی: ۷۳۱۵۵۰۸

۱۴۰۰

www.ketab.ir

■ موضوع: فلسفه و عرفان

■ گروه مخاطب: تخصصی (طلاب، دانشجویان، پژوهشگران و اساتید حوزه و دانشگاه)

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۲۸۵۰

مسلسل انتشار (چاپ اول و بازچاپ): ۷۵۲۹

بوستان کتاب

ترجمه و شرح منازل السائرین خواجه عبدالله انصاری

- نویسنده: استاد اسماعیل منصوری لاریجانی
- ناشر: مؤسسه بوستان کتاب
- لیتوگرافی، چاپ و مصروفی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب
- نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۰ • شماره کتب: ۵۰۰ • بها: ۱۳۰۰۰۰ تومان

تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک اثر متعلق به مؤسسه بوستان کتاب است

printed in the Islamic Republic of Iran

❖ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفائییه)، ص پ ۹۱۷ / ۳۷۱۸۵، تلفن: ۷-۳۷۷۴۲۱۵۵ نامبر: ۳۷۷۴۲۱۵۴ تلفن پخش: ۳۷۷۴۳۴۲۶

❖ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همکاری ۱۷۰ ناشر)

❖ فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، پلاک ۹۵۱، تلفن: ۶۶۹۶۹۸۷۸

❖ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع یاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۳۲۲۳۳۶۷۲

❖ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهارراه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۳۲۲۲۰۳۷۰

❖ فروشگاه شماره ۵ (رنگین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نیش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۴۳۱۷۹

اطلاع از تازه های نشر از طریق پیام کوتاه (SMS)، با ارسال شماره همراه خود به ۱۰۰۰۲۱۵۵ و یا ارسال درخواست به:

E-mail: info@bustaneketab.com
 پست الکترونیک مؤسسه: www.bustaneketab.com
 جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: www.bustaneketab.com

با قدردانی از همکاری که در تولید این اثر نقش داشته اند:

- اعضای شورای بررسی آثار • ویراستار: محمد رضا منصفی • اصلاحات حروفنگاری و صفحه‌آرا: حسین محمدی
- نمونه خوانی: محمد وکیلی • کنترل فنی صفحه‌آرایی: سید رضا موسوی‌منش • مدیر گروه هنری: مسعود نجابتی • طراح جلد: امیرعباس رحیمی
- اداره آماده‌سازی: حمیدرضا نیموری • اداره چاپخانه: مجید مهدوی، ناصر منتظری و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی
- رئیس مؤسسه
 محمد باقر انصاری

فهرست مطالب

۱۱	بیش گفتار
۱۳	مقدمه مؤلف
۲۱	فصل اول: بدایت‌ها
۲۳	باب یقطه
۳۲	باب تویه
۴۳	باب محاسبه
۵۰	باب انابه
۵۷	باب تفکر
۶۶	باب تذکر
۷۴	باب اعتصام
۸۰	باب فرار
۸۶	باب ریاضت
۹۱	باب سماع
۹۷	فصل دوم: ابواب
۹۹	باب حزن
۱۰۷	باب خوف
۱۱۴	باب اشفاق
۱۲۱	باب خشوع

۱۲۹	باب اخبات
۱۴۱	باب زهد
۱۴۷	باب ورع
۱۵۳	باب تبثّل
۱۵۹	باب رجاء
۱۶۶	باب رغبة

۱۷۱	فصل سوم: معاملات
۱۷۳	باب رعایت
۱۷۹	باب مراقبت
۱۸۴	باب حرمت
۱۸۹	باب اخلاص
۲۰۱	باب تهذیب
۲۱۱	باب استقامت
۲۲۳	باب توکل
۲۳۲	باب تقویض
۲۴۵	باب ثقه
۲۴۹	باب تسلیم

۲۵۳	فصل چهارم: اخلاق
۲۵۵	باب صبر
۲۶۵	باب رضا
۲۷۷	باب شکر
۲۸۶	باب حیا
۲۹۳	باب صدق
۳۰۸	باب ایثار
۳۲۱	باب خلق

۳۳۲	باب تواضع
۳۴۲	باب فتوت
۳۵۲	باب انبساط
۳۵۹	فصل پنجم: اصول
۳۶۱	باب قصد
۳۶۶	باب عزم
۳۷۱	باب اراده
۳۷۵	باب ادب
۳۸۰	باب یقین
۳۸۵	باب انس
۳۹۰	باب ذکر
۳۹۵	باب فقر
۴۰۱	باب غنا
۴۰۵	باب مراد
۴۱۱	فصل ششم: وادی‌ها
۴۱۳	باب احسان
۴۱۷	باب علم
۴۲۳	باب حکمت
۴۲۷	باب بصیرت
۴۳۳	باب فراست
۴۳۸	باب تعظیم
۴۴۳	باب الهام
۴۴۸	باب سکینه
۴۵۳	باب طمانینه
۴۵۷	باب همت

۴۶۱	فصل هفتم: احوال
۴۶۳	باب محبت
۴۶۹	باب غیرت
۴۷۴	باب شوق
۴۷۸	باب قلق
۴۸۲	باب عطش
۴۸۶	باب وجد
۴۹۰	باب دهشت
۴۹۳	باب هیمان
۴۹۷	باب برق
۵۰۱	باب ذوق

۵۰۵	فصل هشتم: ولایات
۵۰۷	باب لحظ
۵۱۲	باب وقت
۵۱۶	باب صفا
۵۲۰	باب سرور
۵۲۳	باب سرّ
۵۲۸	باب نفس
۵۳۲	باب غربت
۵۳۶	باب غرق
۵۴۰	باب غیبت
۵۴۴	باب تمکّن

۵۴۷	فصل نهم: حقایق
۵۴۹	باب مکاشفه

پیش‌گفتار

نبود رنگ دو عالم که نقش الفت بود زمانه طرح محبت نه این زمان انداخت
از این که بنیاد عالم آفرینش بر عشق و محبت الهی استوار است توجه همه حکما و
محققان عرفان جلب شده است. جاذبه معشوق بر اساس آیه شریفه «يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ» به
جرئت به همه موجودات به‌ویژه به انسان صیغه معشوقی بخشید و همگان را ره‌پویان سیر
الی‌الله نمود که به قول سعدی شیرازی:

پیش از آب و گل من در راه من مهر تو بود

با خود آوردم از آن جا نه به خود برستم
از همین مقدمه کوتاه کافی است که ضرورت سیر و سلوک و پیمودن مقامات و منازل
را بدانیم و زحمات و تجربیات بزرگانی که «علم سلوک» یا «عرفان عملی» را پی‌ریزی
نمودند ارج نهیم و به ذخایر علمی و معنوی مآثورات عرفانی و منابع ذوقی تاریخ عرفان
اسلامی بیالیم و در برابر همت والای ارباب ذوق سر تعظیم فرود آوریم.

از میان همه این ذخایر گران‌بهای عرفان عملی، «منازل السائرین» خواجه عبدالله انصاری
از ویژگی‌های خاصی برخوردار است. تجربه‌های باطنی ارزنده و بیان مرتب و منظم منازل و
مقامات عرفانی و ارتباط موثق بین آن‌ها، به‌ویژه بهره‌مندی از احادیث عرفانی، این اثر نفیس را
مورد توجه شیفتگان و علاقه‌مندان این وادی قرار داده و محققان را به شرح و تفسیر آن برانگیخته
است که شرح عبدالرزاق کاشانی و علی ابن عبدالله تلمسانی بیش از همه خودنمایی می‌کند.
در روزگار ما شرح استاد فرزانه دکتر علی شیخ الاسلامی تحت عنوان «راه و رسم منزل‌ها» که
با لطافت و ظرافت خاصی همراه بوده است، کام عاشقان و سالکان این عرصه را سیراب نموده
است. اما باید این واقعیت را بپذیریم که منازل السائرین کتابی نیست که بتوان عمق معانی و
ایجاز و اسرار مقامی آن را به‌سادگی کشف نمود. به حق این کتاب دریایی از معارف و حقایق

را در قالب عباراتی موجز و ساختاری زیبا به سالکان طریقت عرضه کرده است و انتخاب آن به عنوان کتاب درسی در رشته های عرفان اسلامی نشانه اهتمام و توجه بزرگان عرفان اسلامی به این گوهر درخشان است. البته ورود این حقیر به بحث این کتاب شریف، به دلیل فراگیری آن در محضر بزرگان و سپس تدریس آن در مقاطع مختلف کارشناسی ارشد و دکترای عرفان اسلامی است. اگرچه شروع پیشگامان این عرصه ما را از هر چیزی بی نیاز می کند، انگیزه ما از سیر دوباره در اعماق این کتاب رهیافته ها و آموزه های جدید است که می توان مهم ترین تمایز آن را با بقیه شروع در موارد زیر بیان کرد:

(الف) شرح نکات بدیع براساس مآثورات عرفان شیعی؛

(ب) بهره مندی از احادیث عرفانی ائمه معصومین (علیهم السلام) در تعیین مقامات و منازل؛

(ج) بیان هم گرایی و هم سویی عرفان عملی با اخلاق اسلامی و ارائه نظریات بزرگان اخلاق و عرفان شیعی در این حوزه؛

(د) تقویت صبغه ولایی آموزه های این اثر نفیس و شناسایی فرازهای باطنی این کتاب که تنها بر اساس مشرب اهل بیت (علیهم السلام) قابل شرح و تبیین است.

(ه) اعمال دیدگاه های دوستان و دانشجویان و نقدهای علمی همکاران و به ویژه تجربیات چند ساله تدریس در فهم و تبیین مطالب ناگفته نماند که خاصیت مطالب و حقایق عرفانی به گونه ای است که پس از گذشت زمان به قالب علمی نوینی برای ارائه خود نیازمند است. شاید یکی از تنوعات و جاذبه های مسائل عرفانی همین باشد که محققان این وادی را به خلق قالب ها و نوآوری های عرفانی برمی انگیزند. امید است این شرح واره ما هم منشأ اشتیاق این عزیزان در سیر سلوک علمی و عملی الی الله واقع شود و دعای خیر آنان و رهپویان این عرصه ذخیره قبر و قیامت همگان باشد.

خداوند! تو را به عظمت علم و حکمت ذات سوگند می دهم که قلوب ما را از آلودگی ها و زنگار جهالت ها پاک بگردان و سخن حق را در زبان و قلم ما جاری ساز و قصور در فهم و بیان و نوشتار این حقیر را به علم بی کرات در جان مشتاقان و علاقه مندان این کتاب جبران فرما و دعای خیر آنان را ره توشه آخرت و اسباب عنایت و شفاعت این کمترین قرار بده.

یا ارحم الراحمین فارحم عبدك الجاهل.

اسماعیل منصوری لاریجانی